

Fäbodinventeringen del 6

Borgbua . är belägen på södra sidan av älven mitt emot Utanhed ca. 5 km från Nås centrum och sträcker sig ända från Pråmstada (byrå mellan Hjulbäck och Borgbyarna)till Skansforsen mellan älvkanten och Sällsflotten. Den skall ha bestått av 16 st. fäbodvallar omkring sekelskiftet, men fäboden skall ha funnits från mitten av 1600 talet

Här är nog det mest utnyttjande fäbodstället i Nås och används som fritidsbosättning även fast många nytillkomna stugor har uppförts och andra har restaurerats. Fäboden är väl också den närmaste åtkomliga från Nås centrum även fast det kan vara besvärligt att ta sig över älven, men järnvägsbron eller båt är de enda alternativen sommartid.

Vid fäbodbrukets tid var pråmen det enda överskeppningsalternativet för kreaturen som hanterades med aptering till en linviré som var förtöjd på varsin sida av älven strax nerströms järnvägsbron ,den utnyttjades även av fäbodbrukarna vid Hjulbäcksbua och Styggbäcken och var brukbar ända in på 1960 talet.

Från 1959 är dokumentation av fäbodställen finns upptecknat ägarna från sekelskiftet vid Borgbodarna. Vilka bestod av följande:

Katrinas , Nickuses, Jönses , Stark Pers , Sankt Pers, Gästgivarns , Lindeborgs , Mats Erkes , Mats Olars, Grönbergs Pers , Olers Erkes , Olers Lasses , Olers Jons , Knosens , Skansens , Grå Pers .

1. **Katrinas** som ligger nordostligast på södra sidan av järnvägen på en ås, (åsen) där stugan är i ursprungligt skick och bra bevarad ,utnyttjades tidigare av Hagpers och Olars Erkes ägs idag av Målar Åke och Inga-Britta

2. **Nickuses** som ligger på norra delen av åsen som sluttar ner mot älven, blev för några år sedan återuppbyggd efter en anlagd brand, var i flera somrar uthyrd till Ljungens Erkes son Alfred på 40- talet, väldigt bra bevarad vall med flera byggningar från tidigare ägs i dag av Aston och Margareta, dotter till Hariett Karlsson.

3. **Sankt Pers eller Halvars** också en vacker vall med ursprungsstugan i bra skick ,ligger söder om Katrinas på samma ås ägs i dag av Palm Bertil en stuga som är i ursprungsskick och användes av Ingeborg och Halvars Stina på 40-50 talet där dom utövade fäbodbruk den tidpunkten.

Strax söder därom har Palm Greta Ryberg (syster till Bertil) en stuga som blivit uppsatt på senare tid men i bra skick . samt på samma ursprungs littra ner mot älven uppförde även Palm Erik en stuga på 40 talet men senare såld till Halvars Ingeborgs och Knutes Axels dotter Karin Berntsson. Strax öster därom har Palm Gretas son Hans Ryberg köpt en stuga som varit i fleras ägande men är uppförd på senare tid, tillhörde tidigare Palm Karin och Stig Nyberg och senare Anna-Maria Kraft.

4. **Jönses** strax söder om Sankt Pers ,välskött vall från ursprungstiden har användes av Jöns Ingeborg och Larv Erik som på 40-talet hade fäbodbruk där ända till 1962, fäboden ägs idag av dottern Carin och Jan Olov Livendahl, på ursprungs littrat ner mot älven har dottern Anna och Sven Bergman ett vackert och välskött ställe med vackra timmerstugor där sonen Bo Bergman är ägare till den större stugan.

5. **Stark Pers** också en vacker och välbehållen stuga från ursprungstiden med ett stort välbehållet uthus, ägs av Gertrud Kristianssons dotter Ingela (barnbarn till Axel och Kisti Matsson).

Strax norr om Stark Pers en stuga som tillhört bergslaget (litet osäker tidigare ägare)har köpts av Barbro Vallin också dotter till Axel och Kisti Matsson .

På andra sidan bäcken mot älven och norr om Sven Bergmans har övriga tre systrar Matsson uppfört varsin stuga på samma littra, Gertrud, (Kristiansson), Elsa, (Jansson) och Greta, (Matsson) även Barbro, (Vallin) har en liten friggebod där. Samtliga i bra skick.

6. Mats Erkes och Mats Olars kan ha varit föregångare till den stuga som Halvards Eriks Gösta byggt på mågen Per-Erik Jonts skogsskifte (på 70-talet) som låg inom hagen mellan södra och norra Borgbua. tidigare har där funnits tvenne rösen bla. skall det ha varit en stor lada som tjänstgjorde som skydd åt kreaturen. Stugan är i timmer och väldigt bra skick ägare idag Anna Jont.

7. Olers Erkes eller bagarns ligger söder om hagen är i ursprungsskick och ägs av Lars-Gunnar Lindgren .son till Anna och Karl Adrian Lindgren. Välskött fäbodvall från ursprungstiden, har på senare tid uppfört en stuga på nora sidan av Birtjärnsbäcken, stugan kommer från Drafsberget denna stugan är också välgjord och i bra skick strax norr om stugan finns en hälsobringande järnkälla.

8. Olers Lasses strax söder om Olers Erkes, Användes på 40 och 50 talet av Jont Erik och Britta också i ursprungsskick och bra behållen ägs i dag av Jont Kistis son Karl-Erik Bäckström och uthuset till denna vall har inretts och används av Kistis andra son Conny Bäckström

9. Olers Jons Strax nedanför Erkes Och Lasses Olers Jons som ägs av Bons Birger och Britta har restaurerats och flyttats ca 30 m mot älven för ett 20 tal år sedan är i bra skick och har kvar sitt ursprungsutseende.

10. Knosens? Stugan användes in på 50 talet av Josefs Lars o Kisti tillhörde då Bergslaget stugan i bra skick har ägts av Josefs Larses Karins barnbarn, men är idag en annan göteborgare som är ägare.

11. Skansens ursprungsstuga i bra skick nyttjades av Gunnar och Britta Nylander på 40 och 50 talet, har sålts till Nils Stolpe från Roslagstrakten.

12. Grå Pers skall ha funnits en odling på Lissrummet som anses skall ha tillhört Grå Pers och kan ha varit en smärre fäbod.

13-16 . Vid södra hörnet av hagen mot älven hade Sigfrid Wallgren en barack som han använde vid skogsarbete på Lissrummet på 50 talet som han eller senare hans måg Gottfrid Söderman rustade och använder som fritidsbostad, medan hans barn Helen och Niklas har uppfört två stugor något senare strax söder därom, vilka utnyttjas ganska flitigt.

Efter älven längre söder har Kjell Erik Hast uppsatt en liten stuga Och ytterligare längre söder hade Emil Hemmings en stuga (också osäkerhet om begynnelseägaren) som nu är såld till Anders Lindén.

. (Gästgivarns. Lindeborgs och Grönbergs Pers) ej klarlagt om dessa ägares fäbodvall.

Utanför Jönnes buffjö
Dottern Anna som
fjöspiga.

Vilopaus vid Olérs Lasses spismur
Jons Erik och Jont Erik

